

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

פרשת ויקרא

מבאר בלשון הקדש עם פירוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחולק ל- תתק"ס (960) קונטרסים

ל"ב כרכים של ל' חלקים

כרך ט"ו - חלק כ"ה

קונטרס 445

מופץ ללא מטרת רווח כלל - לקירוב הגאולה ברחמים

בספרא דא יפקון ביה מן גליותא ברחמי

יחד שבטי ישראל לסיום כל ספר הזהר בדקות ספורות

"קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא"

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

אדר א' תשע"א לפ"ק - בעיה"ק בית שמש תובב"א

טז) דמיון וקרבה בין האב לבנו

א. בספר הגלגולים מתאר האר"י את ההתפתחויות בנשמתו של הרב שמואל ויטאל, את משמעותו ואת הקשר שלה לתפקיד אשר יעד לרבי שמואל במשך תקופת חייו עלי אדמות. לפי האר"י היה דמיון וקרבה מיוחדים בין הרב חיים ויטאל לבין בנו רבי שמואל.

ב. אשתו ראשונה של רבי חיים ויטאל הייתה גלגול של כלבא שבוע, חמיו של רבי עקיבא. מאחר ונשמתה של אשת רבי חיים ויטאל הייתה של זכר, לא הייתה יכולה ללדת ילדים, כפי שהאר"י הסביר, חנה אשת רבי חיים ויטאל, תמות, והוא ישא אשה שניה. כאשר דרגת ה"נפש" (הדרגה הנמוכה של הנשמה) תתקן, אז יקבל רבי חיים ויטאל את דרגת הרוח (הדרגה השניה של הנשמה). וכאשר ה"נפש" שלו תצטרף לזו של רבי עקיבא, ה"רוח" שלו אף היא תצטרף לזו של רבי עקיבא, ורק אז ירשה הרב חיים ויטאל לשאת את בת זוגו האמתית. זאת תהיה בדרגה רוחנית כמו דרגתה הרוחנית של בת זוגו של רבי עקיבא, מאחר שנפשו ו"רוחו" של רבי חיים ויטאל וזו של רבי עקיבא הן מאחדות לגמרי בדרגות אלה. אז ישא את גלגולה של רחל בתו של כלבא שבוע ויתברך בבן אשר יקרא שמואל.

(שער הגלגולים)

יז) רבי שמואל ויטאל היה גלגול התנא רבי מאיר

א. ברור שהרקע הרוחני של רבי שמואל ויטאל היה מסוג מאד נדיר: אף עדין לא נראית שום סבה מיחדת, פרט להצטינויות כללית, מדוע נבחר הרב שמואל ויטאל למלא את התפקיד המיוחד של רשום כתבי האר"י כפי שדחו לו על ידי אביו.

ב. לשם קבלת תשובה על כך, עלינו לפנות חזרה לבחינת דמותו של הרב חיים ויטאל עצמו: יום אחד גלה רבי חיים ויטאל לבנו, רבי שמואל, שהוא גלגול רבי מאיר, התנא המפרסם. בחלומו חלם רבי שמואל כי רבי מאיר אומר לו זאת בעצמו. במשנה נאמר שרבי מאיר היה סופר גדול בדורו.

הקדמה לזוהר תתק"ס חלקים - מבצע "יחד כל ישראל"

ישראל הקדושים והטהורים ה'מה כלולים כל ששים רבוא נשמות בתוך ספר זוה"ק, בדפנת רבינו הקדוש הרמח"ל זי"ע באגרותיו. ולכן כל אחד יטמין עצמו בספר הזוהר הק' במיוחד בדורנו דרא בתראה ודור אחרון. ובזה (זהר חלק ג') דף קנ"ג: ברעיא מהימנא כתב דהוא "תיבת נח" שמציל מפני המבול הנורא. ולזה תקן הרמח"ל זי"ע דיקבצו את כל ישראל ללמוד זוה"ק ובזה יתבטלו כל הגזרות – ויצמחו הישועות בצמיחת קרן דוד במהרה. (ועין בספר זכותא דרשב"י).

כתב בשדי חמד (מערכת מ' סוף כלל קצ"ח) וז"ל: מצוה שעושים אותה הרבה בני אדם בשתפנות, כל אחד נוטל שכר כאילו עשה כולה לבדו, ומטעם זה נוהגים כל בית ישראל לעשות חבורת ש"ס ומחלקים הש"ס בין כמה בני אדם, שכל אחד לוקח מסכת אחת, ועושים סיום פעם אחת בשנה, וכן חבורות שחלקו ביניהם ללמוד סדר משניות, ושורת הדין נותנת שיטול כל אחד ואחד שכר כאילו למד הש"ס כולו, עכ"ל. – שמחת סיום ספר הזהר: הרבי רבי ברוך נכד הבעל שם טוב זיע"א, נהג בכל שנה ושנה ביום ל"ג בעומר לעשות סיום ספרי הזהר הקדוש, ואחר הסיום לקח הספר הזהר בידי קדשו ורקד כמה שעות, ואחרי רקודין דקדשה משמחת היום ומשמחת התורה נשק בפי קדשו את ספר הזהר ואמר בזה הלשון, "איך קען דרך, און דו קענסט מיר" [פירוש: אני מכיר אותך, ואתה מכיר אותי]. (טעמי המנהגים).

קריאת גדולי ירושלים בשנת תרפ"א: מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא... לשקד על למוד הזהר לגמור בארץ ובחוצה לארץ אלף סיומים... וברור כי גם אנשי חוץ לארץ יעלה הלמוד שלהם עם אנשי עיר הקדש במסלת בית קדש הקדשים בסוד כל ישראל ערבים זה בזה, ונכנס לשנה חדשה שנת גאלה וישועה ברחמים על עמו ישראל ועל כל העולם כולו... סיום זהר לעלוי מזל עם ישראל ולבטל כל הצרים אותם עליונים ותחתונים, ויפר עצת אויבינו ויקלקל מחשבותם ולא תעשינה ידיהם תושיה, וישראל ישכן לבטח ונראה בנחמת ציון, ובמהרה יתקיים "וקראתם דרור בארץ" אב"ר.

הלומדים בחבורה – כל אחד כמה דקות ומשתתפים ומתאחדים ברצונם, עולה להם לפולם שלמדו כל הזוה"ק, וכך נוכל בשבע דקות לעשות סיומי זוהר לאלפים, ויתקיים בנו דברי הנביא ישעיה (פרק ס' כ"ב) "הקטן יהיה לאלף" שאפילו בדורנו הנמוך – יוכל להחשב לשר האלף, שסים כל הזוה"ק, ובפלא יועץ (ערך רבים) כתב: וכמה מעלות טובות לתורה דרבים ותפלה דרבים וכל מצוה הנעשית ברבים, הנה כי בן ראוי לכל אדם להתחבר עם יראי ה' וחושבי שמו ולקיים מאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קי"ט ס"ג) "חבר אני לכל אשר יראוך". עכ"ל.

על סיום "כל ספר הזהר" בגירסא מצינו מנהג ישראל לעשות אז סעדת מצוה ולפטר בכורים מתענית בערב פסח. (ספר דרך ארץ מנהגי יהודי ארם צובה חלק א' עמוד כ"ז). (ועין בשו"ת פרחי כהונה חלק אר"ח סי' י"ג)... וממילא כל שכן בלמוד הזוהר

עלינו לשמוח בסיום למודו, שזכות לימוד הזוהר הוא הדבר היחיד להוציאנו מעבדות לחרות כנזכר בזוהר הקדוש, ועוד שהזוהר מלא על גדולתו ממשניות, ובכלל מסכתות נחשב, וזה הוא בכלל סעודת מצוה, עכת"ד.

ובספר תולדות קול יהודה (אות ל"ג) איתא עובדא: דפעם אחת ביומי דאב קודם היום עשה סעודת סיום ואכלו בשר, ושאלו אותו על מה עשה סיום, והשיב כי סים את הספר הקדוש עשרה מאמרות להרמ"ע מפאנו ז"ל, וכן במנהגיו (שם אות קכ"ט), פעם אחת במוצאי תשעה באב אכל בשר, ואמר שיש לו סיום על ספר פרי עץ חיים (להאר"י הקדוש), ע"כ. ובספר סוד ה' מבאר: ועל פי דברי הפסא מלך והבן איש חי ועוד – מעלת הלמוד בזוה"ק, שהלמוד ממש נתהפך לאיש חדש וטהור, ומתמלא שמחה בכל רגע בלומדו, ובוודאי בסיים כל חלק, כמו ספר התיקונים, זהר על התורה, וזוהר חדש, עלינו לשמוח ולעשות סעודה גדולה על כל חלקי הזוהר ובוודאי על האדרא הקדושה שבלמוד האדרא הקדושה זוהר שהרשב"י בכבודו ובעצמו בא מעטר כמלך ויושב ומקשיב בקולו בשלומד האדרא.

כתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע א זקנו של החיד"א בשם המקבל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשפנא" (שפירשת משפטים דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום אחר שנפטר רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא, "אתער" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרוותיו בראש, ויושב בגוון, עכ"ל. האם יש שמחה גדולה מזו, על כן ראוי לעשות סעודת מצוה. ובוודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו, ומבאר בכתבי האר"י (שער הפסוקים, שיר השירים): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני": ראשי תבות ח' בירים מ' קשיבים ל' קולך ה' שמיעני, הוא חמלה, כמו שדרשו בזוהר בפרשת שמות (דף י"ב ע"ב), על פסוק והנה נער בוכה ותחמל עליו וגו', והבן זה, עכ"ל. ובזה שם בארו שהשכינה חומלת כאשר חוזרים בתשובה, שקודם קטרגה מדת הדין על בטול תורה, וכאשר חוזרים בתשובה ומתקנים, מיד חומלת השכינה הקדושה, ונשמעת התפילה ועל דרך דברי האר"י כאשר משתף עצמו עם הציבור בלמודו, אז מעורר את השכינה הקדושה לחמל עליו ולשמע תפלתו ולעשות בקשתו לטובה. ובאור החיים הקדוש כתב דגואל הראשון הוא גואל האחרון כמו שאמרו בזוה"ק מ'ה ש'היה ה'א – ראשי תבות משה – שיהיה, שהוא הגואל האחרון. (אפשר לרמוז דהרשב"י נשמת משה ובזכותו נגאל), ואין משה רבינו ע"ה מוסר התורה רוצה לגאול עם של בטלנים, עכת"ד האור החיים הקדוש זי"ע א. ובזה"ק קראו למי שלא לומד סודות התורה ולכלל הפחות למוד בקריאה זוה"ק, עם הארץ, ובגללו מתעבב הגאולה רח"ל. על כן פלנו צריכים להתחזק ולהתאחד בלמוד הקדוש הזה. וברוך ה' שזכינו בדרךנו להתחבר כלל ישראל עם "מפעל הזוהר העולמי" העובד ללא לאות ללא מטרות רוח, ולקח על שכמו משא ועול החובות למען הקים השכינה הקדושה ולשמוח לאבינו שבשמים – על כן אחי! כל אחד יכלל בלמוד הנשגב הזה למען פדות השכינה הקדושה ולמען פדות נפשנו ופדות עמו ישראל בקרוב בימינו ברחמים, אכ"ר.

תפלה קדם למוד האהר הקדוש

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדך ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול כזה. על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מכדילים בינינו לביניך. ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכוננו לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח ניחוח. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריה אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים זמירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה: (תפלה מהאר"ל)

לשים יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, ליחדא שם יוד כ"י בוא"ו כ"ן ביהודא שלים, על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא, ולעלוי שכינת עוינו אם הבנים שמחה. הריני מקשר עצמי בלימוד הקדוש הזה בנשמות כל התנאים והצדיקים הפתובים בזוהר הקדוש ובראשם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ועל ידי זה תתקיים תפלת דוד המלך עליו השלום (תהלים סא, ד-ה) כי היית מחסה לי מגדל עז מפני אויב. אגורה באהלה עולמים אחסה בסתר כנפיה סלה. ואזפה שבלימודינו זה יהיו שפתותיהם דובבות בקבר, למען שמו באהבה לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. ובהדין ספרא ספר האהר, יפקון ישראל מן גלותא ברחמי, יראה אל עבדיך פעלה והדרה על בניהם. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו (תהלים צ, טז-יז). (סוד ה')

תפלה לרפואות וישועות

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעה כמזה, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאדי, והריני מזמן את פי ללמוד בספר הזהר הקדוש לזכות ... כב"פ (וכאן יפרט בקשתו) [לרפואות...] [ישועות...] [לבנים...] השם ישלח דברו יחזקהו [וירפאהו ברפואת הנפש ורפואת הגוף ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל וארצה ימיו ושנותיו בנעימים] [ויזשיעהו בדבר ישועה ורחמים...] אמן סלה.

רבי יוסף ויטאל, סבו של הרב חיים ויטאל התבדר אף הוא בניצוץ מנשמת רבי מאיר, וגם הוא נודע כסופר גדול בקיא ואמן שלא קם כמוהו.

ג. האר"י אמר על רבי יוסף ויטאל כי: "חצי העולם היה נזון בזכות זקני עליו השלום (הרב יוסף ויטאל), באמצעות התפלין הכשרים שהיה עושה, ואחר כך נתגלגל זקני בי הצעיר שמואל ויטאל, ולכן גם אני יש בי יכלת בכתיבה". וזהו הטעם מדוע היה מכשר ומסגל הרב שמואל ויטאל לערוך את כתבי האר"י בצורה כל כך מהימנה ומדיקת. (שער הגלגולים)

ד. מאז החלה תורת הקבלה מיסודו של האר"י הקדוש, להתפשט ולהתרחב. מספר לומדיה והוגיה גדל משנה לשנה והקיף רבדים מרחיקים מבני העליה שבכל ארצות הפזורה מזרח ומערב. נצחן האישים שתרכמו תרומה מרצעת להתפשטות תורת הקבלה: רבי יעקב צמח ורבי מאיר פאפריש תלמידי רבי חיים ויטאל, רבי אברהם גלאנטי תלמיד הרמ"ק [רבינו משה קורדובירו], רבי ישראל סרוק תלמיד האר"י לפני ביאת רבי חיים ויטאל, ותלמידו רבי מנחם עזריה מפאנו, הם שהפיצו את מורשת האר"י ברחבי אירופה. רבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל, שנתן לתורת האר"י לבוש וגון מקורי מיחד משלו. הבעל שם טוב מיסד החסידות ובחירי תלמידיו, שמלבד שהנהיגו הנהגות האר"י בקרב עדת החסידים, גם נתנו לתורת האר"י לבוש וגון ופנים חדשות. הגר"א מוילנא מנהיג עדות אשכנז והמתנגדים, יצק כל תורת האר"י לתוך ספריו, הגר"א היה מגדולי מעריצי האר"י, כעדות תלמידו רבי חיים מוולוז'ין, הכותב "עיני ראוי יקר תפארת קדשת האר"י ז"ל בעיני רבינו הגדול (הגר"א) נשמתו עדן. כי מדי דברי עמו אודותיו היה נרתע כל גופו, ואמר: מה נאמר ומה נדבר מקדוש השם, איש אלקים קדוש ונורא כמוהו" (בהקדמת ספרא דצניעותא). רבי שלום שרעבי - המכנה השמ"ש, ראשי תבות שמו ה'רב ש'לום מ'זרחי ש'רעבי (הוא הרש"ש הקדוש), ראש חכמי מדרש בית אל בעיר העתיקה בירושלים שגלה רבדים עמקים חדשים בתורת האר"י בספריו המפלאים: "נהר שלום", ו"רחובות הנהר".

פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א-טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי. מִי הוּא הַקִּינִי? אֵלּוּ בְנֵי יִתְרוֹ, חָמִיו שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁעָשׂוּ קֵץ בַּמִּדְבָּר כִּמּוֹ הַדְּרוֹר הַזֶּה, כִּמּוֹ שְׂנֵאֲמֵר (תהלים פב) וַדְּרוֹר קֵץ לָהּ, כְּדִי לִלְמַד תּוֹרָה. שְׂתוֹרָה לֹא צָרִיכָה תַּפְנוּקִים וְלֹא סְחוּרָה, אֲלָא לַעֲמֹל בָּהּ יוֹמָם וּלְלֵילָה. מִשּׁוּם כֵּךְ נִסְעָנוּ לַמִּדְבָּר מֵהַעֲנָג שֶׁל יְרִיחוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שופטים א) וּבְנֵי קִינִי חָתָן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וְגו'.

וְאַתָּה עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִשּׁוּם שֶׁנֶּחֱמַן לַמֹּשֶׁה לְהִנּוֹת בְּבִיתוֹ, וּמֹשֶׁה הָיָה כָּלָל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְעוֹד, מִשּׁוּם שֶׁלֹּמֶד פְּרָשָׁה אַחַת יוֹתֵר בַּתּוֹרָה, וּבִזְוָה עָשָׂה חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

לְמָה בָּא הַדְּבָר הַזֶּה כָּאן בַּמַּלְחָמָה עִמָּלֵךְ? אֲלָא אָמַר שְׂאוּל, כְּשִׁינְצֵאוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצָּרִים, מִכָּל שָׂאֵר אַמּוֹת הָעוֹלָם לֹא הָיָה מִי שִׁיזְדוּג עִם יִשְׂרָאֵל לְקַטְרֵג לָהֶם, אֲלָא רַק עִמָּלֵךְ, וְהוּא עָשָׂה רַע לְיִשְׂרָאֵל וְעָרַךְ בֵּינָם קֶרֶב, וְאַתָּה הַקֹּדֶמֶת לָהֶם שְׁלוֹם וְעֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּלָם, וּמִשּׁוּם כֵּךְ אֵין אַתָּה פְּדָאי לְהַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלָא מֵה כְּתוּב בַּיִתְרוֹ? (שמות יח) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶ׈ה עִלָּה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים, שֶׁהוּא הַקָּרִיב הַקָּרִיב לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכֵן לְהַתְּצִיר. מֵה זֶה אוֹמֵר? שֶׁקָּרְבָנוּ חָשׁוּב לַפָּנִי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא הַקָּרִיב קָרְבָן לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּתוּב וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חֲתָן מֹשֶׁה לַפָּנִי הָאֱלֹהִים. לַפָּנִי הָאֱלֹהִים וְדוֹקָא. מִכָּאן לַמִּדְנָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּקְרִיב קָרְבָן בְּרִצּוֹן הַלֵּב, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִזְדַּמֵּן לַעֲמָתוֹ.

פָּתַח וְאָמַר, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי. מֵאֵן הוּא קִינִי. אֵלֶּיךָ בְּנֵי יִתְרוֹ חָמִיו דְּמֹשֶׁה, דְּעָבְדוּ קִנְיָ בַּמִּדְבָּרָא, כְּהַאי דְּרוֹר, כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר, (תהלים פד) וַדְּרוֹר קֵץ לָהּ. בְּגִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. דְּאוֹרֵייתָא לֹא בַעֲיָא תַּפְנוּקִין, וְלֹא סְחוּרָתָא, אֲלָא לַאֲעִמְלָא בְּהַ יִמְמָא וְלִילִי. בְּגִין כֵּךְ נָטְלוּ לַמִּדְבָּרָא, מֵעֲנֻגָא דִּירִיחוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (שופטים א) וּבְנֵי קִינִי חוֹתָן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וְגו'.

וְאַתָּה עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּאַהֲגִי לַמֹּשֶׁה בְּבִיתִיהּ. וּמֹשֶׁה כָּלָל דְּכָל יִשְׂרָאֵל הָוָה. וְתוֹ, בְּגִין דְּאוֹלִיף פְּרָשָׁתָא חֲדָא יִתִּיר בְּאוֹרֵייתָא, וּבִדָּא עָבִיד חֶסֶד עִם יִשְׂרָאֵל.

אֲמַאי קָא אַתָּא הֵכָא מְלָה דָּא בַּמַּלְחָמָתָא דְּעִמָּלֵךְ. אֲלָא אָמַר שְׂאוּל, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצָּרִים, מִכָּל שָׂאֵר אוּמִין דְּעִלְמָא לֹא הָוָה מֵאֵן דְּאִזְדוּג לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְקַטְרֵגָא לְהוּ, אֲלָא עִמָּלֵךְ, וְהוּא עָבִיד בֵּישׁ לְיִשְׂרָאֵל וְאַגַּח קָרְבָּא בְּהוּ, וְאַנְתָּה אַקְדַּמְתָּ לְהוּ שְׁלָם, וְעָבַדְתָּ חֶסֶד עִם כָּלָהוּ, וּבְגִינִי כֵךְ לִית אַנְתָּה פְּדָאי לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ.

וְלֹא עוֹד, אֲלָא מֵה כְּתִיב בֵּיהּ בַּיִתְרוֹ, (שמות יח) וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֲתָן מֹשֶׁה עִלָּה וּזְבָחִים לֵאלֹהִים, דְּהוּא אַקְרִיב קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתָּה לְאַתְגַּיְרָא. מֵאִי קָא מִיִּירִי דְּקָרְבָּנִיהּ (דף ט' ע"ב) חָשִׁיב קָמִי קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אַקְרִיב קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּתִיב, (שמות יב) וַיָּבֵא אֶהֱרֹן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חֲתָן מֹשֶׁה לַפָּנִי הָאֱלֹהִים. לַפָּנִי הָאֱלֹהִים דִּיִּיקָא. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא דְּכָל מֵאֵן דְּאַקְרִיב קָרְבָּנָא בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא, קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אִזְדַּמֵּן לְקַבְּלִיהּ.

בא ראה, קרפן העני חשוב לפני
הקדוש ברוך הוא, שהרי הוא
הקריב שני קרפנות לפניו, אחד
חלבו ודמו, ואחד אותו שהקריב.
שהרי אין לו לאכל, והוא הביא
קרפן. קרפן העני קל מהכל - שני
תורים או שני בני יונה, ואם לא
- מעט קמח, ומתכפר בו,
ובאותה שעה מכריזים ואומרים:
כי לא בזה ולא שקץ עונות עני.
כל כך למה? כי קרפן העני עדיף
מהכל, שהרי הוא גרם לי להיות
בגדולו של הקדוש ברוך הוא,
והוא גרם לי להיות בחלק של
התורה. משום כך חלקתי כל
נכסי (חלקתי ונכסי חצי) לעניים, שהרי
הם גרמו לי כל זה.

כמו שהעני הרמים חלבו ודמו,
כך אותו הקמח מרתיחים בשמן
משחה. וכך למדנו, שאפילו כל
אדם מקריב את המנחה הזו על
המזבח ומנחת מרחשת, משום
שכמו שהחטא הרמים את חלבו
ודמו באש הוצר הרע וכל איברי
רתחו באש - כך הקרפן הזה כמו
בן ממש, ועקר הקרפן כמו
החטא, ולהקריב לפני הקדוש
ברוך הוא רצון לבו ורוחו ונפשו,
שהוא חביב מהכל לפניו.

אשרי חלקם של הצדיקים
שמקריבים בכל יום ויום את
הקרפן הזה לפני הקדוש ברוך
הוא. ומה הוא? עצמם ונפשם
שמקריבים לפניו. ואני רוצה
להקריב את הקרפן הזה (ממש),
וזה רוצה הקדוש ברוך הוא
מאדם בעולם הזה, ועם כל זה,
קרפן של הכל (ממש) עדיף, כדי
שיתברכו כל העולמות.

עוד פתח ואמר, (תהלים קלה) ברוך
ה' מציון שכן ירושלם הללויה.
וכי מציון הוא ברוך? והרי

הוא חזי, קרפנא דמספנא חשיב קמי קדשא
ברוך הוא, דהא הוא קריב תרי קרפנין
לקמיה. חד חלביה ודמיה. וחד ההוא דקריב.
דהא לית ליה למיכל, והוא אייתי קרפנא.
קרפנא דעני קליל מפלא תרין תורין, או תרין
בני יונה, ואי לאו, זעיר קמחא, ומתכפר ביה
וההוא שעתא מכריזין ואמרי, כי לא בזה ולא
שקץ עונות עני. כל כך למה. בגין דקרפנא
דעני עדיף מפלא. דהא הוא גרים לי למהוי
בעדביה דקודשא בריך הוא, הוא גרים לי
למהוי בחולקא דאורייתא. בגין כך פליגנא
כל נכסי (כ"א פליגנא נכסי, פליגא) למספני, דהא אינון
גברמו לי כולי האי.

במה דמספנא ארתח חלביה ודמיה, כך ההוא
קמחא מרתחין ליה במשח רבות. והכי
אוליפנא, דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה
על המזבח ומנחת מרחשת. בגין, דכמה
דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר
הרע, וכל שייפוי רתחי באשא, כך קרפנא
דא, כהאי גוונא ממש. ועקרא דקרפנא כגוונא
דחטאה, ולקרבא קמי קדשא בריך הוא,
רעותא דלביה, ורוחיה ונפשיה, דהאי חביבא
מן פלא קמיה.

ובאה חולקיהון דצדיקייא, דאינון מקריבין
בכל יומא ויומא האי קרפנא לקמי
קדשא בריך הוא. ומאי איהו, גרמיהו
ונפשיהו דמקריבין קמיה. ואנא בעינא לקרבא
האי קרפנא (ממש), ודא בעי קדשא בריך הוא
מבר נש כהאי עלמא. ועם כל דא קרפנא
דכלא (כ"א ממש) עדיף, בגין דיתברכון עלמין
כלהו.

הנו פתח ואמר, (תהלים קלה) ברוך יי' מציון שוכן

ירושלם הללויה. וכי מציון הוא ברוך, והא מנהרא עמיקא עלאה

מִתְּנֶהָ הָעֶמֶק הַעֲלִיּוֹן הוּא בְּרוּךְ!
אֵלֶּא בְּרוּךְ ה', כְּשִׁמְאִיָּה הַלְבֵנָה
מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ וּמִתְקַרְבִּים זֶה לָזוֹ,
וְלֹא מוֹסֵר הָאוֹר הַזֶּה מִזֶּה.
וְלִפְעָמִים שֶׁהַלְבֵנָה נִקְרָאת בְּשֵׁם
הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁהוּא נִקְרָא יְהוֹ"ה,
כִּף הִיא נִקְרָאת יְהוֹ"ה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יט) וְה' הִמְטִיר עַל
סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה'
מִן הַשָּׁמַיִם. וְלֹא זֶה לְבָדוֹ, אֲלֵא
אֶפְלוֹ שְׁלִיחַ אֶחָד לִפְעָמִים
(ממש) נִקְרָא בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ.

דָּבָר אַחֵר בְּרוּךְ ה' מִצִּיּוֹן - מֵאִיָּה
מְקוֹם נוֹדֵעַ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהוּא בְּרוּךְ? חֲזוֹר וְאָמַר מִצִּיּוֹן,
מִמְּקוֹם שֶׁל צִיּוֹן נוֹדֵעַ שֶׁהוּא
בְּרוּךְ. מֶה הַטֵּעַ? מִשּׁוֹם שֶׁכְּתוּב
(תהלים קלד) כִּי שֵׁם צִיּוֹן ה' אֵת
הַבְּרָכָה וְגו'. אָמַר לוֹ רַבִּי יִיסָא,
אֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ שְׁזִכִּיתָ לְכָל זֶה.
אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.
שֶׁכָּל מִי שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּאִלוֹ
אוֹתוֹ בַּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (דברים ד) וְאֹתָם הַדְּבָקִים
בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּל־כֶּסֶם הַיּוֹם.
אִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ. רַבִּי
יְהוֹנָדָה פְּתַח, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם
וְגו'. בֹּא רֵא, בְּשִׁעָה שֶׁבָּרָא
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם -
בָּרָא שְׂבָעָה רְקִיעִים לְמַעְלָה, בָּרָא
שְׂבָע אֲרָצוֹת לְמַטָּה, שְׂבָעָה יָמִים,
שְׂבָעָה נְהֻרוֹת, שְׂבָעָה יָמִים,
שְׂבָעָה שְׁבוּעוֹת, שְׂבָע שָׁנִים,
שְׂבָע פְּעָמִים. שְׂבָעָה אֲלֵפֵי שָׁנִים
יְהִי הָעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁבְעֵי שָׁל הַכֹּל.

שְׂבָעָה שְׁחָקִים (רְקִיעִים) לְמַעְלָה,
וּבְכָל אֶחָד וְאֶחָד כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת
וְשִׁמְשִׁים שְׁמִשְׁמִשִּׁים בְּכָל רְקִיעַ
וְרְקִיעַ. וּבְכָל מֵאלוֹ, מְרַכְּבוֹת
אֵלוֹ עַל אֵלוֹ, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עַל
מְלָכוּת רַבּוֹנָם, וּבְכָל הָרְקִיעִים יֵשׁ
כְּנָפִים, וּמֵהֶם בֹּאֲרַבַּע כְּנָפִים. מֵהֶם

אֵיהוּ בְּרוּךְ. אֵלֶּא בְּרוּךְ יי', כִּד נִהִיר סִיְהָרָא
מִנְהִירוֹ דְּשִׁמְשָׁא, וּמִתְקַרְבִּי דָא בְּדָא, וְלֹא
אֶעֱדִיאוּ נְהוּרָא דָא מִן דָּא. וְלִזְמַנִּין דְּסִיְהָרָא
אֲתִקְרִי בְּשִׁמְאָ דְּמִלְכָּא, כְּמָה דְּאִיהוּ אֲתִקְרִי
יְהוֹ"ה, כִּף הִיא נִקְרָאת יְהוֹ"ה. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, (בראשית יט) וַיִּי' הִמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל
עֲמֹרָה גִפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת ה' מִן הַשָּׁמַיִם. וְלֹא
דָא בְּלַחוּדוּהִי, אֲלֵא אֶפְלוֹ חֲדָ שְׁלִיחָא,
לְזַמְנִין (ממש) אֲתִקְרִי בְּשִׁמְאָ דְּמִלְכָּא.

דָּבָר אַחֵר בְּרוּךְ יי' מִצִּיּוֹן. מֵאֵן אֲתֵר אֲשֶׁתְּמוּדֵעַ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּא בְּרוּךְ. הָדָר
וְאָמַר מִצִּיּוֹן, מֵאֲתֵר דְּצִיּוֹן אֲשֶׁתְּמוּדֵעַ דְּהוּא
בְּרוּךְ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב, (תהלים קלג) כִּי
שֵׁם צִיּוֹן יי' אֵת הַבְּרָכָה וְגו'. אָמַר לִיה רַבִּי
יִיסָא זַפָּאָה חוּלְקָךְ דְּזִכִּיתָ לְכוּלֵי הָאִי. זַפָּאִין
אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מֵאֵן
דְּאֲשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כְּאִלוֹ אֶחָד בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים ד) וְאֹתָם
הַדְּבָקִים בְּיי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּל־כֶּסֶם הַיּוֹם.

אִם זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ. רַבִּי יְהוֹדָה
פְּתַח, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ
בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּשִׁעָתָא דְּבָרָא
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלְמָא, בָּרָא ז' רְקִיעִים
לְעִילָא, בָּרָא ז' אֲרָצוֹת לְתַתָּא, ז' יָמִים, ז'
נְהֻרוֹת, ז' יוֹמִין, ז' שְׁבוּעוֹת, ז' שָׁנִים. ז'
פְּעָמִים. ז' אֲלֵפֵי שָׁנִין דְּהוּי עָלְמָא, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁבְעָאָה דְּכָלָא.

ז' שְׁחָקִים (כ"א רְקִיעִין) לְעִילָא, וּבְכָל חֲדָ וְחֲדָ
כְּכָבִים וּמִזְלוֹת, וְשִׁמְשִׁין דְּשִׁמְשִׁין בְּכָל
רְקִיעָא וְרְקִיעָא. וּבְכָלֵהוּ מֵאֲלִין, רְתִיכִין אֲלִין
עַל אֲלִין, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם עוֹל מְלָכוּתָא
דְּמֵאֲרִיהוֹן. וּבְכָלֵהוּ רְקִיעִין אֵת רְתִיכִין
מְרַכְּבוֹת וְשִׁמְשִׁים מְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה אֵלוֹ עַל אֵלוֹ, מֵהֶם בְּשֵׁשׁ

וּשְׁמִשִּׁין, מְשַׁנִּיין דא מן דא, אֵלִין על אֵלִין,
מְנַהוֹן בּוֹ גְּדִפִין, וּמְנַהוֹן בְּד' גְּדִפִין. מְנַהוֹן
בְּד' פָּנִים. וּמְנַהוֹן בְּתַרְיין פָּנִים, וּמְנַהוֹן בְּחַד.
מְנַהוֹן אִשָּׁא דְּלֵהִיט. מְנַהוֹן מִיָּא. מְנַהוֹן רוּחָא.
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלָאכָיו
רוּחוֹת מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ לֵהִט.

וְכִלְהוּ רְקִיעֵין, אֵלִין על אֵלִין בְּגִלְדֵי בְּצִלִים,
אֵלִין לְתַתָּא, וְאֵלִין לְעִילָא. וְכָל רְקִיעָא
וּרְקִיעָא, אִזְלָא וְרַעְשָׁא מֵאִימָתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן.
עַל פּוּמִיָּה נְטִלִין, וְעַל פּוּמִיָּה קִימִין. וְעִילָא
מְפִלְהוּ קְדָשָׁא בְּרִיָּה הוּא, דְּנִטִּיל כֹּלָא בְּחִלְיָה
וְתוֹקֶפִיָּה. כְּגִוּוֹנָא דָּא שְׁבַעָה אַרְצוֹת לְתַתָּא,
וְכָלְהוּ בִישׁוּבָא בּר' (דף י' ע"א) דְּאֵלִין עֲלֵאִין
וְאֵלִין תַּתְּאִין. וְאַרְצֵן יִשְׂרָאֵל עֲלָאָה מְפִלָּא,
וִירוּשָׁלַם עֲלָאָה מְפִלָּא יִשׁוּבָא.

וְחִבְרָנָא יְתִבִי דְּרוּמָא, חֲמוּ בִסְפָרֵי קְדָמָאִי,
וּבִסְפָרָא דְּאָדָם, דְּהִכִּי מְחַלֵּק כָּל
אִינוֹן אַרְצוֹת, דְּכָלְהוּ מִשְׁתַּבְּחִי לְתַתָּא, כְּגִוּוֹנָא
דְּאִינוֹן רְקִיעֵין דְּלְעִילָא. אֵלִין על אֵלִין, וְאֵלִין
עַל אֵלִין וּבִין כָּל אַרְעָא וְאַרְעָא, רְקִיעַ דְּמִפְּרֵשׁ
בִּין דָּא לְדָא. וְעַל דָּא כָלְהוּ אַרְצוֹת פְּרִישָׁן
בְּשִׁמְהֵן. וּבִינֵיהוּ גֵן עֵדֵן וְגִיְהֵנָם. וְאִית בִּינֵיהוּ
כְּרִיִין מְשַׁנִּיין, אֵלִין מִן אֵלִין, כְּגִוּוֹנָא דְּלְעִילָא.
מְנַהוֹן בְּתַרְיין אֲנָפִין, וּמְנַהוֹן בְּד', וּמְנַהוֹן בְּא'.
וְחִיזוּ דְּאֵלִין לָאו כְּאֵלִין.

וְאִי תִימָא, הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מֵאָדָם נִפְקוּ, (לאו
חֲבִי דְּלֵא) וְכִי נְחִית אָדָם הִרְאשׁוֹן לְכָלְהוּ
אַרְצוֹת, וְאוֹלִיד בְּנִין, וְכַמָּה נִשְׁיין הוּוּ לִיה.
אֵלָא, אָדָם לֹא אִשְׁתַּכַּח אֵלָא בְּהָא עֲלָמָא
עֲלָאָה מְפִלְהוּ, דְּאִקְרִי תַבֵּל, כְּדָא מְרִינֵן
דְּכְתִיב (משלי ח) (כ"א מִשְׁחַקֶּת כְּתַבֵּל אַרְצוֹ) וַיֵּצֵא לְתַבֵּל

בְּאַרְבַּע פָּנִים, וּמָהֶם בְּשְׁתֵּי פָנִים,
וּמָהֶם בְּאַחַת. מָהֶם אֵשׁ לוֹהִט,
וּמָהֶם מַיִם. מָהֶם רוּחַ. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלָאכָיו
רוּחוֹת מְשַׁרְתִּיו אֵשׁ לֵהִט.

וְכָל הַרְקִיעִים אֵלֹהֵי עַל אֵלֹהֵי בְּגִלְדֵי
בְּצִלִים, אֵלֹהֵי לְמִטָּה וְאֵלֹהֵי לְמַעְלָה.
וְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הוּלֵף וְרוֹעֵשׁ
מֵאִמַּת רַבּוֹנָם. עַל פִּי נוֹסְעִים,
וְעַל פִּי עוֹמְדִים. וּמַעַל לְכָלֶם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנוּשָׁא הַכֹּל
בְּחִילוֹ וְתַקְפּוֹ. כְּמוֹ כֵּן שְׁבַע
אַרְצוֹת לְמִטָּה, וְכָלֶם בִּישׁוּבָא, פִּרְט
שְׂאֵלָה עֲלִינוּנִים וְאֵלָה תַּחְתּוּנִים.
וְאַרְצֵן יִשְׂרָאֵל עֲלִינוּנָה מְהִלָּה,
וִירוּשָׁלַם עֲלִינוּנָה מְפִלָּא יִשׁוּבָא.

וְחִבְרָנָא יוֹשְׁבֵי הַדְּרוֹם רָאוּ בִסְפָרֵי
הַקְדָּמוֹנִים וּבִסְפָּרוֹ שֶׁל אָדָם,
שֶׁכָּף מְחַלְקִים כָּל הָאֲרָצוֹת הֵלְלוּ,
שֶׁכָּלֶם נִמְצְאוּ לְמִטָּה כְּמוֹ אוֹתָם
הַרְקִיעִים שֶׁלְּמַעְלָה, אֵלֹהֵי עַל אֵלֹהֵי
וְאֵלֹהֵי עַל אֵלֹהֵי, וּבִין כָּל אַרְצֵן וְאַרְצֵן
רְקִיעַ מְפִרִיד בֵּין זֶה לָזֶה, וְלִכְּנֵן
כָּל הָאֲרָצוֹת מְפִרְשׁוֹת בְּשִׁמּוֹת,
וּבִינֵיהֶן גֵּן עֵדֵן וְגִיְהֵנָם, וְיֵשׁ
בִּינֵיהֶן בְּרִית מְשֻׁנוֹת אֵלֹהֵי מֵאֵלֹהֵי,
כְּמוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, מָהֶם בְּשְׁתֵּי פָנִים
וּמָהֶם בְּאַרְבַּע וּמָהֶם בְּאַחַת.

וּמִרְאָה שֶׁל אֵלֵה אִינוּ כְּאֵלֵה.
וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
יֵצְאוּ מֵאָדָם, (אִינוּ כָּר, שְׁלֵא) וְכִי יֵרֵד
אָדָם הִרְאשׁוֹן לְכָל הָאֲרָצוֹת
וְהוֹלִיד בְּנִים? וְכַמָּה נִשְׁיין הִיוּ
לוֹ? אֵלָא אָדָם לֹא נִמְצָא אֵלָא
בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה מְכֻלָּם,
שְׁנִקְרָא תַבֵּל, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ,
שְׁכָתוֹב (משלי ח) (מִשְׁחַקֶּת כְּתַבֵּל אַרְצוֹ)
וַיֵּצֵא לְתַבֵּל אַרְצוֹ. וְהַתַּבֵּל הַזֶּה
אֲחוּזָה בְּרְקִיעַ שֶׁלְּמַעְלָה וְנִאֲחֲזוֹת
בְּשֵׁם הָעֲלִיּוֹן. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים

אַרְצוֹ. וְהָאִי תַבֵּל אֲחִידָא בְּרְקִיעַ דְּלְעִילָא, וְאֵתְאֲחִידָא בְּשִׁמָּא עֲלָאָה. הָדָא

ט) והוא ישפוט תבל בצדק. בצדק ודאי. משום כך בניו של אדם נמצאים בארץ העליונה הוא שנקראת תבל. והם עליונים על הכל, כמו שלמעלה.

מה הטעם? כמו שלמעלה לכל הרקיעים יש רקיע עליון מכלם, ולמעלה נמצא כסאו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו למעלה. אף כאן בתבל הוא נמצא המלך של הכל, ומיהו? אדם, מה שלא נמצא בכל התחתונים.

ואולם תחתונים מאיפה באו? אלא מהאדם (מעשו) של הארץ והסיוע של הרקיע שלמעלה, יוצאים בריות משנות אלו מאלו, מהם בלבדושים, מהם בקלפות, בתולעים הללו שנמצאות בארץ, מהן בקלפות אדמות, שחורות ולבנות, ומהן מכל הגונים. כך כל הבריות כמו כן, ולא נמצאים בקיים, רק עשר שנים (או יותר. ס"א מעט או פחות מעט).

ובספרו של רב המנונא סבא פירש יתור, שהרי כל הישוב מתגלגל בעגול כמו כדור, אלה למטה ואלו למעלה, וכל אותן בריות משנות במראיהן משנוי האויר כפי כל מקום ומקום, ועומדות בקיומן כמו שאר בני אדם.

ורבן יש מקום בישוב, כשמאיר לאלה חשוף לאלה, לאלה יום ולאלה לילה. ויש מקום שכלו יום, ולא נמצא בו לילה פרט לשעה אחת קטנה. וזה שאמר בספרי הקדמונים, ובספרו של אדם הראשון כך הוא. שכן כתוב, (תהלים קלט) אודך על פי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך. וכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה'.

הוא דכתיב, (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק. בצדק ודאי. בגין כך בניו אדם, אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תבל. ואינון עלאין על כלא, כגוונא דלעילא.

מאי טעמא. כמה דלעילא לכלהו רקיעים, אית רקיע עלאה, מכלהו, ולעילא אשתכח כסא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו למעלה. אוף הכא בהאי תבל, אשתכח מלכא דכלא, ומאן איהו אדם. מה דלא אשתכח בכלהו תתאין.

ואינון תתאין מאן אתו. אלא מקסטורא (כ"א מקטורא) דארעא, וסיועא דרקיעא דלעילא, נפקין בריין משניין אליון מן אליון, מנהון בלבושין, מנהון בקליפין, כאליון תולעין דמשתכחי בארעא, מנהון בקליפין סומקין, אוכמין חורין, ומנהון מכל גוונין. כך כל בריין כגוונא דא. ולא אשתכחו בקיומא בר עשר שנין. (או יתיר ס"א מעט או פחות מעט).

ובספרא דרב המנונא סבא, פירש יתיר, דהא כל ישובא מתגלגלא בעגולא ככדור, אליון לתתא, ואליון לעילא, וכל אינון בריין משניין בחזויהו משנויא דאורא. כפום כל אתר ואתר, וקיימין בקיומיהו כשאר בני נשא.

ועל דא אית אתר בישובא, בד נהיר לאליון, חשיף לאליון, לאליון יממא, ולאליון ליליא. ואית אתר דכוליה יממא, ולא אשתכח ביה ליליא, בר בשעתא חדא זעירא. והאי דאמר בספרי קדמאי, ובספרא דאדם הראשון הכי הוא. דהכי כתיב, (תהלים קלט) אודך על פי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך. וכתוב, (תהלים

ולכן הכל יפה. וסוד זה נמסר
לבעלי החכמה, ולא למחלקי
תחומים, משום שהוא סוד עמק
של התורה.

כמו כן יש בים, שיש בו כמה
בריות משנות זו מזו. והו
שכתוב (שם) זה הים גדול ורחב
ידים שם רמש ואין מספר חיות
קטנות עם גדלות שם אגניות
יהלכון לוינתן וגו'. והכל תלוי זה
בזה (ומתקשר זה בזה), והכל כמו
שלמעלה. ובכל העולמות אין
שולט בכל, רק אדם, והקדוש
ברוך הוא מעליו.

רבי נהוראי סבא פירש לים
הגדול, והתרעש הים, ונאבדו כל
אותם שהיו בספינה, והתרחש לו
נס, ויורד בשבילים ידועים ללב
הים, ויצא תחת הים לישוב אחד,
וראה מאותן הבריות כל קטנות,
והיו מתפללים תפלה, ולא ידע
מה אומרים. התרחש לו נס ועלה.
אמר, אשריהם הצדיקים
שמשתדלים בתורה ויודעים
נסתרי הסודות העליונים. אוי
לאותם שחולקים על דבריהם
ולא מאמינים.

מאותו יום, כשהיה בא לבית רב
ואומרים דבר תורה, היה בוכה.
אמרו לו, למה אתה בוכה? אמר
להם, משום שעברתי על אמונת
דברי חכמים, ופחד מהדין של
אותו העולם.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך
המים (בראשית א). רבי יהודה אמר,
אלמלא אותו רקיע שמפריד בין
מים העליונים למים התחתונים,
היתה מחלקת בעולם מהם, אבל
הרקיע הזה עושה שלום ביניהם,
והעולם אינו מתקיים אלא על
שלום. בא ראה, הקדוש ברוך
הוא נקרא שלום, הוא שלום

מה רבו מעשיך ה'. ועל דא, כלל שפיר.
ורא דא אתמסר למאריהון דחכמתא, ולא
למפלגי תחומין, בגין דאיהו רזא עמיקא
דאורייתא.

בגוונא דא אית בימא. דאית ביה כמה בריין
משניין דא מן דא. הדא הוא
דכתיב, (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם
רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם
אגניות יהלכון לוינתן וגו'. וכלא תליא דא
בדא (ומתקשר דא בדא), וכלא בגוונא דלעילא.
ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם,
וקודשא בריך הוא עליה.

רבי נהוראי סבא פירש לימא רבא, ואתרגיש
ימא, ואתאבידו כל אינון דהו בארבא,
ואתרחיש ליה ניסא, ונחת בשבילין ידיען
בלבא דימא, ונפק תחת ימא לישובא חדא,
וחמא מאינון בריין, פלהו זעירין. והו מעלי
צלותא, ולא ידע מאי קא אמרי. אתרחיש ליה
ניסא, וסליק. אמר, זכאין אינון צדיקייא,
דמשתדלי באורייתא, וידעין סתימין דרזי
עלאי. ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא
מהימני.

מההוא יומא, בד הוה אתי לבי רב, ואמרי
מלתא דאורייתא, הוה בכי. אמרי
ליה, אמאי קא בכית. אמר לון, בגין דעברנא
על מהימנותא דמלי דרבנן, ומסתפינא מדינא
דההוא עלמא.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים. (בראשית
א) רבי יהודה אמר, אלמלא ההוא
רקיעא דאפריש בין מין עלאי לתתאי, הוה
פליגו בעלמא מנייהו. אבל (דף י"ב ע"ב) האי
רקיע, עביד שלמא בינייהו, ועלמא לא
מתקיימא אלא על שלום. תא חזי, קדשא בריך הוא אקרי שלום, הוא

הוא נקרא שלום, הוא שלום

לאחר קריאת הזוהר (יאמר תפלה זו בכנות הלב)

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותי שיתקנים בנו עתה מקרא שפתוב "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ", להעלות לרומם ולתקן הריסות וחרבות השכינה הקדושה לקשוט ופזרפרא עלאה ולארמון שעל מכונו ישב להחזיר עטרה ליושנה וקים בנו מהרה מקרא שפתוב "ויהי אור הלבנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים באור שבעת הימים". וזכות הרשב"י הקדוש ובנו רבי אלעזר, ויזתם בן עזיהו, יעמוד לנו לתקן העולם מיום שנברא עד סופו פראנו וברצון יראיו. וזכות היותנו עסוקים בהקמה הזאת, על ידה תתקרב הגאולה, וישועתה מהרה תצמיח, לעלוי שכנת עזנו במהרה ביימנו. ויקוים בנו מקרא שפתוב "ויאמר אלוקים יהי אור", ויארר עלינו אור ה', ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, אמן נצח סלה ועד. (נפח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מודה אני לפניך השם אלוקי ואלוקי אבותי שזכיתי ללמוד ולהגות בספר הקדוש הזה ויהרהר עילאה, וזכות התנאים הקדושים שלמדנו תורתם יעמוד לנו ולזרענו ונזכה להבטחת הנביא (ישעיה נט, כ-כא) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה'. ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר עליה ודברי אשר שמתי בפיך לא ימוש מפיה ומפי זרעה ומפי זרע זרעה אמר ה' מעתה ועד עולם. ויתקיים בנו הנבואה (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתיה לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. וברפת משה רבינו מהימנא תתגלה במהרה דידן, ה' בדרך נחמנו ואין עמו אל נכר, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשונו בישועתך באמת באמר לציון מלך אלוקה, ברוך ה' לעולם אמן ואמן. (סיד ה')

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו [עלינו] בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשה על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב שכניתך לתוכו, והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירים ולזמרים. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמו הגדול הגבור והנורא אמן בן יהי רצון. (סי"ת).

הקדיש לעלוי הנשמה: הקדיש הוא שבח גדול לבורא עולם על כן יש בזה עלוי נשמה גדול לנפטר במיוחד בזה שגורם לצבור לענות אמן, שהוא עלוי נשמה גדול עד מאד ונחת רוח לנשמה. מלבד מה שמציל את הנפטר מדינה של גיהנם. מעלה אותו בדרגות נוספות בגן עדן (עין פה החיים שכתב לומר בכל ליל שבת קדיש אפילו אחר מאה שנה שעולה מעלה מעלה, וצ"ע פלא יוציא).

מעלת לימוד הזוהר לעלוי הנשמה: כתבו המקובלים: לימוד הקבלה והזוהר (תורת הרשב"י) יש בו תועלת לנשמה יותר משאר למידים. כי לכן נקרא זוהר שהוא מזוהר הנשמה... וביום שבת קודש ששעה אחת לימוד הזוה"ק שונה אלה שנה, ובשמחה מליון שנה עליו להשתדל יותר בלימוד הזוה"ק כי הוא מבחינת היום, קדוש הוא לאלהינו... ומה גדלה מעלת לימוד הזוהר הקדוש בגבהי מרומים ובמיוחד ביום הקדוש יום השבת שאין ערוך להשגתו, ובנדאי למודו בעד עלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, אין קץ למעלתו ואין קץ לעלוי נשמת אביו או אמו ע"ה, ומעטרים לנשמה בעטרה ולבוש מיוחד בזכות למודו. וכן לקמי ותמותו ע"ה (ועין קב הישר) והנה שזכרו אתו, כפול ומכפל שבעתים, בבחינת מכבדו במותו וכו', (ועין פלא יוציא ערך כבוד אב ואם).

קדיש על ישראל נסח ספרדי (ע"מ)

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (אמנ) בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ
וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמנ) בְּחֵיכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וּלְעָלְמֵי עָלְמָיָא יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה
וַיִּתְהַלֵּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא. (אמנ) לְעֵלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן
וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן דְּעֶסְקִין בְּאוּרִיתָא קְדִישָׁתָא. דִּי
בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אַתְרָא וְאַתְרָא, יְהֵא לְנָא וּלְהוֹן וּלְכּוֹן חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי
מִן קֳדָם מְאָרִי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא,
חַיִּים וְשֹׁבַע וַיְשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְכָּא וּרְפוּאָה וּגְאֻלָּה וְסְלִיחָה וְכַפֵּרָה, וְרוּחַ
וְהַצֵּלָה לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמנ) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמֵי הוּא
בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן: (אמנ)

הַשְׁבֵּכָה לְאִישׁ: אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֶת יְהוָה בְּמַצּוֹתָיו חָפֵץ מְאֹד: הַמְרַחֵם עַל
כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יָחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁל (פב"פ). רוּחַ
יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפָּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת אֱלֹהָא מְאָרִיָּה שְׁמַיָּא
וְאַרְעָא. מְלָךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמֵי יָרַח עָלֵינוּ. וַיַּחְסוּ וַיַּחְמוֹל עָלֵינוּ. מְלָךְ
מַלְכֵי הַמַּלְכִּים בְּרַחֲמֵי יִסְתִּירָהוּ בְּצֵל כְּנָפָיו וּבִסְתֵּר אֶהְיֶה לַחַזוּת בְּנוֹעַם
יְהוָה וּלְבָקֵר בְּהִיכְלוֹ. וּלְקַץ הַיָּמִין יַעֲמִידָהוּ. וּמִנְחַל עֵדֶנּוּ יִשְׁקָהוּ. וַיִּצְרֹר
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים נִשְׁמָתוֹ. וַיִּשִּׁים כְּבוֹד מְנוּחָתוֹ. יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ. וַיִּלְוֶה אֱלֹוֵי
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבוֹ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבִּים עַמּוֹ בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

הַשְׁבֵּכָה לְאִשָּׁה: אֵשֶׁת חַיִּל מִי וּמִצָּא, וְרַחֵק מִפְּגִינִים מְכָרָה: שֶׁקֶר חָחַן וְהִכָּל
הַיָּפִי, אִשָּׁה יָרָאת יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: תִּנּוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ, וַיִּהְלֹוּהָ בְּשַׁעְרִים
מְעֻשִׂיָּה: הַמְרַחֵם עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו הוּא יָחוּס וַיַּחְמוֹל וַיִּרְחַם עַל נַפְשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה
שֶׁל (פב"פ). רוּחַ יְהוָה תְּנִיחָנוּ בְּגֵן עֵדֶן: דְּאַתְפָּטֵר מִן עֲלְמָא הָדִין כְּרַעוּת
אֱלֹהָא מְרִיָּה שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. הַמְלָךְ בְּרַחֲמֵי יָחוּס וַיַּחְמוֹל עָלֶיהָ. וַיִּלְוֶה אֱלֹוֵי
הַשְּׁלוֹם וְעַל מִשְׁכְּבָהּ יִהְיֶה שְׁלוֹם. בְּדַכְתִּיב: יְבוֹא שְׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם.
הַלֵּךְ נִכְחוֹ. הִיא וְכָל בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּה בְּכָלֵל הַרְחָמִים וְהַסְלִיחוֹת.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמֵר אָמֵן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה וימליך מלכותה. ויצמח פורקנה ויקרב משיחה. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא. בריך הוא לעלא (בעשי"ת ולעלא מכל) מן כל ברכתא ושירתא, תשבתתא ונחתתא, דאמירן בעלמא. ואמרו אמן:

על ישראל ועל רבנן ועל תלמידהון ועל כל תלמידי תלמידהון ועל כל מאן דעסקין באוריתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום בברוכיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

תפלה על הנפטר לאחר הלמוד

לאיש: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלוני בן פלוני) וגמול נא עמו בחסדך הגדול לפתח לו שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתו באהבה ובחבה. ושלח לו מלאכך הקדושים והטהורים להוליכו ולהשיבו תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעו מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותו מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לו על כל פשעיו. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לו זכיותיו וצדקותיו אשר עשה. ותשפיע לו מנשמתו לדשן עצמותיו בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. וישכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל יראה פני גיהנם. ונשמתו תהא צרוּרה בצרור החיים ולהחיותו בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

לאשה: אגא ה' מלא רחמים אשר בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש, יהיה נא לרצון לפניך תורתנו ותפלתנו בעבור נשמת (פלונית בת פלונית) וגמול נא עמה בחסדך הגדול לפתח לה שערי רחמים וחסד, שערי גן עדן, ותקבל את נשמתה באהבה ובחבה. ושלח לה מלאכך הקדושים והטהורים להוליכה ולהשיבה תחת עץ החיים אצל נשמות הצדיקים והצדקניות וחסידים וחסידות להנות מזיו שכנתך, ולהשביעיה מטובך הצפון לצדיקים. והגוף ינוח בקבר במנוחה נכונה בחדוה ובשמחה ובשלום, כדכתיב, יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו. וכתיב, יעלו חסידים כבוד ירננו על משכבותם. וכתיב, אם תשכב לא תפחד ושכבת וערכה שנתך, ותשמר אותה מחבט הקבר ומרמה ותולעה. ותסלח ותמחול לה על כל פשעיה. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. וזכר לה זכיותיה וצדקותיה אשר עשתה. ותשפיע לה מנשמתה לדשן עצמותיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב, מה רב טובך אשר צפנת ליראך, וכתיב, שמר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. ותשכון בטח בדרך ושאנן מפחד רעה, ואל תראה פני גיהנם. ונשמתה תהא צרוּרה בצרור החיים ולהחיותה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים, אמן:

ספר

תיקוני הזהר

דף היומי
מנוקד

מחולק ל-354
ימות השנה

חלק א'
תשרי- אדר